

MERITUULIVOIMAN KOORDINAATIORYHMÄN 5. KOKOUS

Ajankohta	Maanantai 9.3.2026 klo 13-15
Sijainti	Eteläesplanadi 4, Sali 4 Microsoft Teams
Osallistujat	Outi Vilén, puheenjohtaja (TEM) Tuuli Oikarinen (TEM) Roland Magnusson (Energiavirasto) Anni Mikkonen (Suomen uusiutuvat ry) Jani Koironen (Traficom) Jan Ekebom (YM) Laura Rantanen (LVM) Jori Sihvonen (Fingrid Oyj) Sami Heikkilä (PLM) Jarkko Hirvelä (Väylävirasto) Nina Jacoby (UM) Tiina Arto, sihteeri (Energiavirasto)
Etänä	Olli Salo (TEM) Orian Bondestam (MMM) Johanna von Knorring-Rosenlew (VM) Annina Alasaari (Energiateollisuus ry) Elina Virtanen (SYKE) Susanna Roslöf (Satakuntaliitto) Sami Järvenpää (SM) Mats Brandt (Pohjanmaanliitto) Mikael Nordström (Metsähallitus) Ville Koskimäki (Metsähallitus) Vesa Peltola (Suomen Kuntaliitto ry) Minna Vuolteenaho (RVL)
Koordinaatioryhmän ulkopuoliset osallistujat ja esittäjät	Leena Sivill, TEM Ralf Häggblom, Ahvenanmaan maakuntahallitus Stefan Fransman, Ahvenanmaan maakuntahallitus

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja ilmoitti, että kolme koordinaatioryhmän jäsentä on vaihtunut. Uudet henkilöt esittäytyivät. Väyläviraston uusi pysyvä asiantuntija koordinaatioryhmässä on Jarkko Hirvelä, puolustusministeriön jäsen on jatkossa Sami Heikkilä ja ulkoministeriön Nina Jacoby.

2. Energiaintensiivisten teollisuusinvestointien toteutumisenäkymät

Leena Sivill, TEM

Sivill esitteli energiaintensiivisten teollisuusinvestointien tilannekuvaa ja toteutumisenäkymiä. TEM:n toimesta on vuoden 2025 alusta perustettu TEM:n, VM:n, YM:n ja LVM:n yhteistyöryhmä ns. investointinyrkki, jonka tarkoituksena on edistää ja ylläpitää tilannekuvaa Suomeen tulevista suurista yli 100 miljoonan euron investointihankkeista. Toimintamallissa perustetulla ryhmällä ei Sivillin mukaan ole toimivaltaa, vaan toimivalta säilyy ministeriöillä ja kyse on enemmänkin yhteistyön ja tiedonvaihdon lisäämisestä. Esityksessä käytiin läpi vetyprojektien, datakeskusten sekä metalliteollisuuden maantieteellistä tilannekuvaa ja viimeaikaisia tapahtumia. Lisäksi sivuttiin biotalouden ja tekstiiliteollisuuden tilannetta. Sivillin mukaan kyseessä on virkamiestason näkemys, eikä se edusta valtion virallista kantaa investointien etenemisestä.

Sivill taustoitti kansallisen ja EU-lainsäädännön vahvaa ohjaavuusvaikutusta vetytalouteen ja maksuhalukkuuden luomiseen e-polttoaineille. Suomessa on tällä hetkellä julkisesti kehitteillä 47 teollisen mittakaavan vetyhanketta, joiden elektrolyyseriteho on yhteensä 13 GW. Sivillin mukaan arviolta kolmella vetyhankkeella voisi olla valmius investointipäätökseen tänä vuonna. Teollisuuden vetyhankkeiden eteneminen on ollut liikennesektorin hankkeita hitaampaa.

Datakeskushankkeiden määrä on viime vuosina lisääntynyt merkittävästi. Sivillin mukaan tällä hetkellä Suomessa on noin 60–90 datakeskushanketta lähteestä riippuen. Hankkeet etenevät käytännössä ilman kontaktia ministeriöön. Datakeskusten rekisteröinti on valmistelussa TEM:ssä ja veronpalautusmalli on valmistelussa VM:ssä. Valtioneuvosto julkaisi viime vuonna datakeskusten kansallisen tietokartan: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/ser-ver/api/core/bitstreams/908eb6e7-d2c0-4592-99bc-196998db717b/content>. Sihvonen toi esiin, että datakeskusala elää todella nopeasti ja kantaverkkokyselyt ovat kasvaneet lyhyessä ajassa merkittävästi vastaten tällä hetkellä noin 50 GW.

Yleisesti investointien etenemiseen liittyen Sihvonen toi esiin, että tällä hetkellä Fingridillä on 5 voimajohtoa pohjois–etelä siirtoon, joilla mahdollistetaan sähkönsiirto tuulivoimakeskittymistä ja pohjois-Ruotsista etelään. Fingridillä on meneillään 5,2 miljardin investointisuunnitelma, joilla nykyinen määrä nostetaan noin 10 voimajohtoon ja mahdollisesta 6–10 GW lisää teollisen kulutuksen kapasiteettia. Sihvonen korosti tuotannon ja kulutuksen alueellista tasapainoa ja tämän edistämistä.

Hägglom tiedusteli, minkälainen kilpailutilanne Euroopassa on tällä hetkellä. Sivillin mukaan Euroopassa on käynnissä tuhansittain vetyhankkeita [sis. eri mittakaavan projekteja vetyarvoketjun kaikissa vaiheissa eri sektoreilla]. Investoinnit kohdentuvat alueille, joissa hankkeet ovat kannattavia. Julkisia selvityksiä on tehty viime vuosina paljon alaan liittyen. Sivillin mukaan kilpailukykyisimpiä ovat Espanja, Portugali ja Pohjoismaat. Suomi ei kuitenkaan pysty kilpailemaan suurilla valtiontuilla.

Ekebon tiedusteli, onko tiedossa parannuksia Raahen sataman sisääntuloväylään, jonka tiedetään olevan matala ja kapea. Hirvelän mukaan suunnittelua on tehty pitkään, mutta varsinaista jatkosuunnitelmaa ei ole. Hirvelän mukaan suunnittelua tehdään myös muiden Suomen satamien osalta.

Roslöf nosti esiin investointien kokonaisuuden hallinnan haasteet kaavoituksessa. Lisäksi Roslöf korosti datakeskus-, vety- ja muiden vihreän siirtymän hankkeiden hukkalämmön hyödyntämisen edistämisen tärkeyttä.

Alasaari toi esiin teollisuusyritysten ja toimialajärjestöjen viime vuonna julkaistun julistuksen investointien edistämiseen liittyen: <https://www.finlandia-julistus.fi/>.

Lopuksi Mikkonen tiedusteli, onko datakeskusten sähköveromuutos näkyneet hankkeissa. Sivillin mukaan tiedossa ei ole, että hankkeita olisi tämän takia peruuntunut. Sivillin mukaan keskustelu veronpalausmallista jatkuu.

Sivill ja Ekebon poistuivat kokouksesta.

3. Talusvyöhykkeen merituulivoima-alueiden valintaa koskeva päätösluonnos

Tuuli Oikarinen, TEM

Oikarinen esitteli talusvyöhykkeen merituulivoima-alueiden valintaa koskevan päätösluonnoksen keskeistä sisältöä. Kyseessä on virkavalmisteluluonnos. Oikarisen mukaan tarjoajilla tulee olla tiedossa alueen käytön keskeiset ehdot ennen kilpailuun osallistumista eli käytännössä, jos jollain viranomaisella on tarve jollekin keskeiselle ehdolle hyödyntämislupa, sellaista ei voida tuoda jälkikäteen. Ilmoitusvelvollisuudet ja muut pienet tarkennukset ovat kuitenkin mahdollisia vielä hyödyntämisluvan myöntövaiheessa.

Taustalla on kuitenkin huomioitava hankkeen myöhemmät tavanomaiset lupamenettelyt sekä niissä asetettavat ehdot, kuten esimerkiksi vesiluvan yhteydessä LVV:n määrittämät ehdot. LVV voi asettaa itsenäisesti lupaehtoja vesiluvassa, ja tämä on asia erikseen.

Oikarinen esitteli muun muassa ehtoja koskien alueen tehokkuusvaatimusta, hyödyntämisluvan voimassaoloa, hankkeen aikatauluvaatimuksia, koordinaattien ilmoittamista, hyödyntämisaluetta, suojavaikettua sekä kiellettyä toimintaa alueella. Lisäksi sivuttiin purkuasioita ja mahdollista tuulivoimakokonaisuuden kauppaa tilanteissa, joissa hyödyntämisluvasta luovutaan tai se perutaan. Koska voimailoiden sijainnit eikä siten lopullinen hyödyntämisalue ole tiedossa vasta kuin hankkeen edetessä, ajatuksena on, että hyödyntämisalue

ja suojavyöhykkeet tullaan määrittämään myöhemmin hyödyntämisluvan muutospäätöksellä.

Vilén täydensi esitystä ja kertoi, että tällä hetkellä on tärkeää tuoda esiin myös alustavasti tunnistetut tarpeet ja pohdinnat vaadituista ehdoista. Vilénin mukaan aluevalintapäätöksessä pyritään eteneämään mahdollisimman nopeasti ja päätöksen odotetaan valmistuvan kevään aikana. Samaan aikaan on käynnissä SOVA-arvioinnin ja merituulivoima-asetuksen viimeistely.

Koiranen toi esiin tarkennuksia mahdollisista velvoitteista liittyen lisätutkiin ja radiotaajuustukiasemiin, joista on ollut aiemmin puhuttu TEM:n kanssa. Koiranen lupasi laittaa luonnosehdotuksen Oikariselle. Tarkemmat ehdot määrittyvät vasta vesiluvassa. Mikkosen mukaan toimijoilla tulee olla tiedossa kaikki tutkiin liittyvät voimalarakenteita koskevat velvoitteet hyvissä ajoin, sillä ne liittyvät voimalatilauksiin ja kustannuksiin.

Mikkonen tiedusteli, miten lausuntopalautteet on huomioitu liittyen ehdotettuun hyödyntämisluvan voimassaoloon. Oikarisen mukaan keskustelua on käyty paljon hankekehittäjien kanssa.

Heikkilä toi esiin maanpuolustustarpeet ja esimerkiksi näihin liittyvien lausuntojen kustannukset. Oikarisen mukaan muiden viranomaisten päätökset ja niihin liittyvät lausunnot sekä niihin liittyvät kulut ovat itsenäinen asia hankkeen edetessä. Valmistelussa pohditaan sitä, millä tasolla hyödyntämisluvassa tullaan mainitsemaan muiden viranomaisten vaatimista päätöksistä ja lausunnoista.

Roslöf tiedusteli näkymää kaikkien neljän alueen kilpailusaikataulusta sekä vetytalouden roolista liittyen aiemmin mainittuun käyttöoikeuteen yksinomaan tuulienergian hyödyntämisestä. Oikarinen tarkoitti, että käyttöoikeus koskee myös alueen tuulienergialla tuotetun sähkön jatkojalostusta, mutta tähän tarvitaan toki itsenäiset luvat. Vilén kertoi, että nykyinen markkinatilanne sekä uuden kilpailutusjärjestelmän riskit huomioon ottaen kiinnostusta pyritään aluksi kartoittamaan yhden alueen kilpailutuksella. Muiden alueiden osalta aikataulu tarkentuisi ensimmäisen kilpailutuksen jälkeen.

Von Knorring-Rosenlew tiedusteli alueen tehokkuusvaatimuksen alentamisen taustaa sekä mahdollisia muutoksia asetusluonnoksessa esitettyyn pisteytykseen. Vilén kertoi, ettei alueelle haluta asettaa tiukkoja reunaehtoja, jotka johtaisivat esimerkiksi hankkeen kannattavuuden kannalta liian tiiviiseen rakentamiseen. Ehdotettu tehokkuusvaatimus linkittyy myös siihen, ettei tiedetä sisältääkö alue rakennuskelvottomia alueita. Asetukseen liittyen Vilén kertoi, että hyödyntämismaksun pisteytyksen muutostarpeet ovat pohdinnassa.

Järvenpää tiedusteli hyödyntämislupaprosessista, turvavyöhykkeen määrittämisestä sekä varautumisvelvoitteiden huomioimisesta. Oikarisen mukaan hyödyntämislupahakemuksen käsittelyssä kilpailutuksen jälkeen tullaan kuulemaan tarvittavia viranomaisia ja tarkoitti, että 500 metrin suojavyöhyke on eri asia kuin voimaloiden väliin jätettävä tila. Oikarisen mukaan pelastusasioista ja merenkulun varautumisvelvoitteista on jatkettava keskustelua Rajavartiolaitoksen kanssa.

Lopuksi Mikkonen nosti esiin puolustusministeriön kannan tärkeyden, joka tulee olla toimijoilla tiedossa ajoissa. Heikkilän mukaan puolustusministeriöllä on myönteinen kanta ehdotettuihin merituulivoima-alueisiin ja tarkemmat lausunnot annetaan hankkeiden edetessä.

4. Sunnanvind-hankkeen lausuntopalaute (yleiskaavan ja ympäristöselostuksen luonnokset)

Ralf Hägglom, Ahvenanmaan maakuntahallitus

Hägglom kertoi Sunnanvind-hankkeen tilanteesta. Kuuleminen yleiskaavan ja ympäristöselostuksen luonnoksista päättyi kesällä. Koko prosessi on kestänyt yhteensä kolme vuotta. Yleiskaavaehdotuksen ja ympäristöselostuksen viimeistely on tällä hetkellä loppusuoralla. Seuraavaksi kaavaehdotuksen käsittely etenee kuntatasolla. Kaavaehdotus koskee kuuden kunnan aluetta.

Hägglom kertoi, että ilmoitus kuulemisesta laitettiin alun perin sadalle taholle. Lausuntoja saatiin yhteensä 25. Saadut lausunnot koskivat muun muassa linnustoa, maisemaa, kaavoitusprosessia, merenkulkua, ammattikalastusta ja kumulatiivisia vaikutuksia. Espoon sopimuksen mukaisessa kuulemisessa saatiin muun muassa 8 lausuntoa koskien kumulatiivisia vaikutuksia. Hägglomin mukaan osa lausunnoista ovat olleet ylätasoisia, mutta mukana on ollut myös hyviä ja konkreettisia palautteita.

Hägglom kertoi saapuneihin lausuntoihin liittyvistä haasteista. Hägglomin mukaan usein lausunnoissa vaaditaan lisää tarkkuutta, mikä on johtanut lisäselvityksiin ilman, että niiden tavoite on aina selkeästi määritelty. Tarkkuusvaatimuksissa ei aina huomioida ympäristöarvioinnin (SOVA) ja hankekohtaisten ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) eroa. Hägglomin mukaan lausuntojen olisi hyvä perustua nykyistä selkeämmin standardoituihin ohjeisiin. Vaadittujen lisäselvitysten seurauksena dokumentaatio kasvaa usein laajaksi, vaikka laajakin aineisto voi jäädä puutteelliseksi. Hägglomin mukaan lausuntokierroksella saadut konkreettiset palautteet ovat kuitenkin olleet hyviä ja edesauttaneet kaavaehdotuksen ja ympäristöselostuksen loppuun viemistä.

Esityksen lopuksi Koskimäki tiedusteli arviota Ahvenanmaan kilpailutusaikataulusta. Hägglomin mukaan kilpailutus on tarkoitus käynnistää mahdollisuuksien mukaan tämän vuoden loppupuolella ottaen huomioon merituulivoiman markkinatilanne.

5. Muut ajankohtaiset

Kokouksen lopuksi Vilén kertoi kahdesta tulevasta maaliskuun webinaarista:

- 23.3.2026 Webinaari merituulivoiman purkuvelvoitteista ja -vakuudesta Suomen talousvyöhykkeellä.
- 30.3.2026 Webinaari talousvyöhykkeen merituulivoima-alueisiin liittyvistä selvityksistä.

Webinaarit ovat julkisia ja niistä voi jakaa tietoa vapaasti eteenpäin.